

Հայաստանը սղասում է Ուլսաստանի Դաշնության նախագահի Վլադիմիր Պուտինի ղետական այցին: Այս այցը ժողովունակ էր մեր երկիրն ընդգրկված է միջազգային բուռն եւ արագ գարգաղող գործնականություն, երբ մեր աշխ առաջ Հարավային Կովկասը կրկին սկսում է կարեւոր դեր գրադարձնել տարածաշրջանային եւ գլոբալ աշխարհաբաշխական ու աշխարհանմտեսական հաշվարկներում: Անուուժ, այդ այցի գլխավոր թեման Հայաստանի անդամակցության հեռանկարն է Մասնային միությանը եւ 2015 թվականի հունվարի 1-ին հռչակվելիք Եվրասիական միասնական միությանը: Իր այդ մատղությամբ Հայաստանը սաշարել է տարածաշրջանային սն-

ମାନ କ୍ଷାପିତାକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମର୍, ନା ଏହି
ଖୁଲିଛି: ଚାପି ନୀ ଦୂରକାନୀତି କେ
କ୍ଷେତ୍ରକାନ୍ଦମ୍ଭରେ କୁଣ୍ଡରତ୍ୟାଜିନ ଶିଳ୍ପି-
ରୂପିନୀରେ ଫିଲିକୁ ଖୁଲିଛି: କୁଣ୍ଡରିନ
ଅଜି କେ, ନୀ ମେତା ହସାରାକୁଟିର୍ଯ୍ୟିନୀରେ
ଥିବା ଖୁଲିଛି ମନୋରାଗତି ତ୍ରାଚିନ୍ଦୁକୁଟି-
ରୂପାଶ ଅଚୁନ୍ତାକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମର୍ କେ କା-
ଜିଲ୍ଲାରେ ଅଚୁନ୍ତାକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମର୍ ଦ୍ୱାନା-
ଦ୍ୱାନାକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମର୍: ଏକ, ହିନ୍ଦୁଭେଦ ଆସିଲ ତୁ,
ଖୁଲିଛି ହ୍ରଦ୍ଵାରକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମ ଅଜି ହୋଇଥିବ, ନୀ
ପାରକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମର୍ ଅରଣ୍ୟିନାରତ୍ୱକାନ
ହୀନାକାରି ଜ୍ଞାନାସନରେ ତ୍ରପ୍ତି
ଅଭାବକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମ ନେଇ କୃତିନ କାରଣେ କେ
ନିନ୍ଦନାଲି: କ୍ଷେତ୍ରଜିନ ବୁନାନାନ୍ଦଜାକି
ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନେଇ ବୁନାରତ୍ୱାଗ୍ରହିତାଙ୍କ
(ହେଠିନାରୁତ୍ସମିକାଲିକାଗ୍ରହିତାଙ୍କ) ହେ-
ତ୍ରେତୀବ୍ରାହ୍ମନଙ୍କ ମେତା ତ୍ରିକର୍ତ୍ତା ଅରଣ୍ୟିନାରତ୍ୱ-
କାନ ନେଇଲିନ କାମତେ ନିର୍ମାଣ
କରିଛି: ଉତ୍ସାହି ନୀ ଦ୍ୱାନାଦ୍ୱାନା-
କୁଟିର୍ଯ୍ୟାମର୍ ହୀନାକାରିନ୍ଦ୍ରିୟାନ୍ତିର୍ବାଦିନ
ହୀନାକାରି ହୀନାକାରିନ୍ଦ୍ରିୟାନ୍ତିର୍ବାଦିନରେ
ଫର୍ଦ୍ଦାରକାନ ହୀନାରାକୁଟିର୍ଯ୍ୟାମର୍

այսին է, եւ նրանից է կախված Վերոհիշյալ գործընթացին բաղադրական հասարակության լայն տօքանակների տեսական աջակցությունն աղափ-վելը:

Մուսկվայում եւ Ռուսաստանի այլ խոչոր և նմեսական կենտրոններում ես հաճախ եմ լեռ այն միտքը, թե օրեօր հզրացող ռուսական բիզնեսն իրականում փող ունի եւ փնտում է աղափով ներդրումներ կատարելու հնարավորություններ։ Վերջին մեկ տարում Հայաստանում եղած ռուսականացության մեջ առաջարկված է աղափով ներդրումներ միաբերան մեջում են, որ իր շահն ու ակնկալիքը կառուցողական դաշտում հստակ ձեւակերպած Հայաստանը միշտ ականջապար լինելու հնարավորություն ունի դաշտնական

մետք է ձեռնամուկս լինել: Կահամաձայնելի ինձ հետ, հարգելի ընթերցող, որ ուժեղ սնէտսություն ունեցող Երկրները կամ զարգացման իրական հեռանկար տեսնող Երկրները, դեմք է որ չկախենան հանարձակորեն բացել տրամադրությին հաղորդակցության բլուր ուղիները: Ուրեմն, աբժանակական Երկաթուղու վերագրութարկմանն ուղղված բազմակողմանակցությունները կնշանակեն, որ այլամետքության ու թօնանանի հետեւ դարն աղբած տրամադրություններին փոխարինելու են զայիս զարգացման ու բարեկեցության բարձրացման ծրագրերը: Բարեբախտաբար, Վրաստամից ստացվում են թոյել, բայց առաջին ազդանշանները, որ նման հետարրություն եւ սղասելիք այնտեղ կան:

ամենազլաւորը ֆինանսական միջոցների անբավարարությունն է եղել: Բայց հիմա, հատկապես վերջին երկու ամիսներին, Ռուսաստանում սկսել են ճանաչել եւ խոսել ոչ միայն արդյունաբերական միասնական խաղաքականության, այլև գիտության զարգացման հեռանկարային ծրագրերի մշակման ու դրանցում Մասնային միության անդամ Երկրների ներուժմ օգտագործելու մասին: Սա լուրջ սղասելիք է առաջացնում: Սա նշանակում է, որ նենք կարող ենք հույս ունենալ Ռուսաստանի գիտնականների հետ համագործակցությունը զարգացնելու և Ռուսաստանի համար ռազմավարական կարեւորություն ներկայացնող գիտական ճյուղերի ֆինանսավորու-

Հայ-ռուսական ռազմավարական դաշինքի այսօրն ու վաղը

Դիմուրկումներ ՈՊ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի պետական այցի նախօտերն

Դիսարկումներ ՈՒ նախազահ Վլադիմիր Պուտինի պետական այցի նախօրեին

Եվրասիական ընդհանուր ռուկայի դայնաներում տեսականորեն դեռ հնարավոր է: Մյուս կողմից, արդյունաբերության հզորացման հնարավորությունները մեր հասարակությունը Դուսատանի հետ կապում է այն դարձ դաշտառով, որ ՈՒՍԱՍԱ-Մուկվայի կողմից: Մնում է սղասել, որ ՈԴ նախագահի այցը Հայաստանի քաղաքական, սնտեսական ու հասարակական վերնախավերին կիաճակի լավագետությամբ եւ կտրանադրի դեմի կառուցղական համագործակցություն:

Հարավկովկասյան Երկաթուղիները դատավագում են մեծածավալ ներդրում կատարել մեր Երկաթուղային ցանցի զարգացման մեջ։ Կարենուազույն հարցը ներդրող գտնելն է Իրան-Հայաստան Երկաթուղագին ծինարարությունը վերջապես սկ

մից ստանալ մեր ճամանարածինը: Ընդհանրաբես ինտեգրացիոն գործընթացներում խոսելով ֆինանսների, աշխատուժի եւ աղքանների ազատ տեղաշարժի ճասին՝ չգիտս ինչու, մոռանում են խոսել գիտելիքների ու գաղափարների ազատ տեղաշարժի ճասին: Այնինչ Եվրոպական ինտեգրացիայի անբողոք գործընթացում հենց այս վերջինը խաղացել է կարեւուրագույն դեր: Արժե, որ Եվրասիական ինտեգրացիայի ծավալման աստարեզում Եվրոպական փորձից փոխառնվեր նաեւ այս մեկը: Չէ՞ որ Եվրոպական միությունն ուժեղ եւ ընդորինակելի է նաեւ այն դաշտառով, որ ունի հզոր գիտություն, զարգացող նշակույթ, այս աստարեզում ընդօրինակելի չափանիշներ:

Նոր ներդրումների
խնդիրը Մասսային
միության մեջ լիսելու
դաշտագոյն

Ծընթացում:
Խ. Խ. Խ. Խ. Խ. Խ. Խ. Խ. Խ.

ନୀରୁତ୍ପର୍ଯ୍ୟିମନନ୍ତରିହୁ ନେକିର ତ୍ରାଣି
ହାନିଦେଖ ଅରକେଲମଧ୍ୟେନନ୍ତରି
ଅଶିକ୍ଷାନାଳକାନ ପ୍ରେରାଗମନ ହେ-
ତ୍ଵାନିକାର ଏ: ଜାମନ୍ଦକାଶ ନେକି,
ନେ ଦ୍ଵାରା ଅପାର ଅରା ଅରାଧାନା-
ଜିନ ନେତ୍ରରୁନ୍ତ ନିନ୍ଦେଣ୍ଣ ତ୍ରାଣନ୍ତର
ଧାରନାଲ୍ଲ ଏ ଉପାସାନି ଜୁ-
ନ୍ତର ତେ ଗାନ୍ଧିକାରୀ ସନ୍ଦେଶକାନ
ଫୋର୍ଡେନ୍କେଟରିହୁ ନେକିର: ଫିନା-
କାନ କିମିହ ଅଳମକାଲେଇ, ନେ ନେ
ରହିଦେଖ ଅପ ଜୁନ୍ତର ହାନାଫର-
ଦାକ୍ଷଣ୍ୟାନ ମେତ୍ର କାରଣ ଏ ନିନ୍ଦେ-
ନ୍ଦ ହି ମାନାରାଫଧିନ୍ଦ: ନାତି
ଧରା ହାନାର ଏ ମେତ୍ର ଉପାସାନା-
ଥି ଅନୁରୂପ୍ୟାନନ୍ଦ ହେତୁତ୍ତାକା-
ନୀରେ ପାରାଗମନ୍ତ ମେତ୍ର ତ୍ରାଣ-
ମନ୍ତ୍ରାଜିନ ବନ୍ଧାକାନ୍ତ ପାରାଗମନ୍ତ
ଦେଇର:

Այս դիտարկումները ցույց են
տալիս, որ Հայաստանի սղասելի-
քը հայ-ռուսական ռազմավարա-
կան դաշինի զարգացումից եւ
խորացումից շատ մեծ է: Սա
նշանակում է նաեւ, որ Եվրոպ է
ժամանակը աշխուժացնելու գի-
տական, ճշակութային եւ հումա-
նիտար ոլորտի իրական համագոր-
ծակցությունը Ռուսաստանի եւ
ՄՄ մյուս անդամների հետ: Մեր
հարգված խաղաքագետներից մե-
կը շատ դիմուլ նկատել է, որ Եվ-
րասիական ինտեգրան հիմքում

Վերջու մեր անցկացրած հս-
սարակական կարծիքի հարցում-
ները վկայում են, որ հայաստ-
անյան հասարակության մեծ մա-
սը միայն Ռուսաստանի հետ է
կաղղում Հայաստանի արդյունա-
բերության զարգացման հնարա-
վորությունը: Այստեղ գործում է
Երկու փաստարկ, մեկը՝ դատավա-
կան, մյուսը՝ արդիական: Մեր
հասարակությունը չի նորացել
խորհրդային ժամանակները, երբ
Հայաստանը ինդուստրիալ հան-
րաբետություն էր, որի արդյունա-
բերական հզորությունները գոր-
ծարկվում էին ընորհիկ մեկ, հս-
կայական միասնական օգա-
նիզմի: Կարծում եմ Հայաստ-
անում բոլորը լավ հասկանում
են, որ վերադարձ խորհրդային
Միությանը բազմաթիվ դաս-
ճառներով անհնար է, ոչ էլ ցան-
կալի: Կարծում եմ նաև, որ
խորհրդային Միության աճը ող-
ջաշիրական համակարգի եւ
դաժանությունների ժամանակ-
ները մեր օրերում Մասսային
միության դարագայում իհեց-
նելը ավելի շատ բաղադրական
բարոզչության բնույթ ունի եւ
նյատակ ունի վախտեցնել մեր
հասարակությանը նորայլ ու իշն-
դակ հեռանկարներով: Նախա-
գահ Վլադիմիր Պուտինը Եվրա-
սիական միությանը վերաբերող
իր հոդվածներից մեկում դիմուկ
նշանակ է: «Ով չի ափսոսում
խորհրդային Միության փլուզ-

զարգացնաս եւ Կայաստասի արդիականացման մի այնուհի հավակնու, բայց սնտեսագիտութեան ճշգրիտ հիմնավորված ծրագրի ստեղծման մասին, որով հայաստանյան շահագրգուված հասարակական-քաղաքական շրջանակները կծեռակերպեին իրենց գլորալ ակնկալիքը աղածագ Եվրասիական սնտեսական միությունից: Դաևալեթս ուսւ փորձագետները, որոնք վերջին երկու անում տարեր արիթմուրով հայաստանյան հարթակներից իրենց տեսակետները ձեւակերպելու հնարավորություն ունեցան, հորդորում էին մեր քաղաքագետներին, սնտեսագետներին, հասարակագետներին, համագործակցելով իշխանական եւ ընդհանրաթես քաղաքական շրջանականների հետ, երկրում սկսել մի արդյունավետ բանավեճ, որի արդյունքում կարող է ծնվել այդ ծագիրը: ճիշճն ասած, ես այս լրագրողներից եմ լիել այն միտքը, թե ծավալվող Եվրասիական հնտեղման գործնքացներում դեռ չի բավականացնում կառուցողական եռանդը: Ի՞նչը կարող է հայսնի սնտեսական դժվարություններին դիմագրավող մեր հասարակության տարեր շրջանակներին լավատեսական լից հաղորդել եւ դրականորեն տաճադրել դեմք Հայաստանի Եվրասիական հեռանկարի կոնկրետ մանրամասները: Այս հարցը հանգու

որ զգալի պատ տարադասնային ռեսուլտներ ունեցող հրանք դաշնալու է Ռուսաստանի խոռոք եւ ցանկալի ընտեսական գործընկերներից մեկը: Բնական կիմի ակնկալելը, որ մեր բիզնեսը այս խոռոք համագործակցության մեջ կարող է ունենալ իր ճանաբարժինը: Նաեւ դրա համար է ուժի Ռուսաստանի օգնությամբ հետևողականորեն զարգացնել մեր տրանսպորտային ենթակառուցվածքները:

Միասնական գիտական և հումանիտար տարածքից ակնկալիքը

Վերոհիշյալ հասարակական կարծիքի հարցումները ցույց են տվել, որ Հայաստանի հասարակությունը գիտության զարգացման հարցում մեծամասնությամբ աղավինում է ոչ թե Ռուսաստանին, այլ Եվրոպական միությանը: Այստեղ իհձ զարմանալու բան կա, եթե նկատի ունենամք, որ անցած տարիների ընթացքում ԱՊԴ ուղարկելու ընդունված համագործակցության մասին բազմաթիվ համաձայնագրերն ու դայնանագրերը կրել են ձեւական բնույթ եւ, ըստ էության, չեն հանգեցրել հետխորհրդային տարածում միասնական գիտական եւ մշակութային տարածի ձեւակիրմանը: Մաս դաշնամերը բազմաթիվ են, որոնցից

ԱՐԱՄ ՍԱՖԱՐՅԱՆ
Քաղաքական վերլուծաբան,
բանասիրական գիտուրյանների
թեկնածու

